

Autoreferat

1. Imię i nazwisko:

Ludwika Konieczna-Nowak

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/ artystyczne

- studia jednolite magisterskie - kierunku „kompozycja i teoria muzyki”
(specjalność „teoria muzyki”)

w Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach,
ukończone uzyskaniem tytułu zawodowego magistra sztuki – 2005

- dwuletnie studia podyplomowe w zakresie muzykoterapii
w Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu,
2005-2007

- roczne studia uzupełniające w zakresie muzykoterapii
w School of Music, University of Louisville (KY, USA),
2007-2008

- stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie nauk o sztuce;
rozprawa „**Muzykoterapia a funkcjonowanie społeczne dzieci i młodzieży
z zaburzeniami emocji i zachowania**”,

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie,
promotor: prof. UMFC, dr hab. Barbara Kamińska,
data nadania – 2 lipca 2012

Dodatkowo:

2009 - 24th International Training Institute in Neurologic Music Therapy, Londyn
(kurs zakończony otrzymaniem certyfikatu neuromuzykoterapeuty)

- kurs oligofrenopedagogiki prowadzony przez Wojewódzki Ośrodek Metodyczny
w Katowicach

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych/ artystycznych.

Zatrudnienie etatowe:

od 2009 zatrudniona w Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach na stanowiskach:

- asystenta – 2009 - 2012
- adiunkta – 2012 - nadal

Zatrudnienie w formie umowy zlecenia/o dzieło:

2016-2018

- The Academy of Arts – Osijek, Chorwacja, studia podyplomowe w zakresie muzykoterapii (profesor wizytujący – prowadzone przedmioty: techniki muzykoterapeutyczne, rozpoznanie w muzykoterapii)
- Uniwersytet Mari Curie-Skłodowskiej w Lublinie, studia podyplomowe w zakresie muzykoterapii (prowadzony przedmiot: badania w muzykoterapii)
- Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej, studia podyplomowe (neurologopedia)

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311.):

Monografia:

a) Tytuł: ***Muzykoterapia. Sztuka – nauka - człowiek.***

b) Autor: Ludwika Konieczna-Nowak

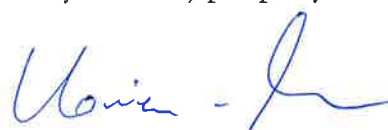
Rok wydania: 2018, ISBN: 978-83-949526-0-0

Katowice: Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego.

Recenzent wydawniczy: prof. Katarzyna Krason (Uniwersytet Śląski)

c) Omówienie celu naukowego/artystycznego ww. pracy/prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Muzykoterapia, zarówno jako praktyka jak i nauka, ma charakter wyraźnie interdyscyplinarny. Ze względu na różnorodność zastosowań oraz odmiennosc przyjmowanych w niej perspektyw

plasuje się na pograniczu różnych obszarów. Jako praktyka, związana jest z oddziaływaniami terapeutycznymi różnego typu, takimi jak psychoterapia, logopedia, czy fizjoterapia; wykorzystując działania muzyczne w procesie szeroko rozumianego leczenia ma także związek z psychologią muzyki i pedagogiką muzyczną. Jako dyscyplina naukowa pozostaje w bliskiej relacji z pedagogiką (przede wszystkim specjalną), psychologią, socjologią i medycyną. Jednocześnie, zważywszy na fakt, iż w procesie terapeutycznym – co kluczowe – bazuje na muzyce, kontekście jej funkcjonowania oraz przeżyciach związanych z kontaktem z nią, zawiera w sobie komponent artystyczny i konfrontować się powinna także z refleksją nad sztuką.

Współczesna, naukowa tożsamość muzykoterapii pozostaje ciągle jeszcze w procesie kształtowania, będąc na wczesnym etapie rozwoju metodycznego i metodologicznego. Wciąż istotna wydaje się więc praca nad określeniem faktycznego statusu muzykoterapii, jej granic i zależności z innymi działaniami i dyscyplinami, zarówno w aspekcie praktycznym jak i naukowym.

W tym kontekście nie dziwi stwierdzenie, że badania dotyczące skuteczności konkretnych technik czy modeli muzykoterapii w odniesieniu do różnych grup odbiorców są dla rozwoju dyscypliny niezwykle istotne. Specjalistyczna literatura światowa stale i intensywnie wzbogaca się w tym zakresie. Jednak większość prowadzonych projektów badawczych, spójnie z duchem nowoczesnych standardów medycznych, realizowana jest zgodnie z założeniami pozytywistycznymi w formie rygorystycznych eksperymentów, często ograniczając potencjał muzykoterapii do prostych, mierzalnych czynników, nie uwzględniając faktycznego bogactwa doświadczeń, jakie daje kontakt ze sztuką. Takie podejście jest oczywiście uzasadnione, wszak skuteczność i rzetelność działań muzykoterapeutycznych powinny być stale monitorowane. Niemniej jednak wydaje się, że obszar refleksji nad samą muzyką, twórczością, percepcją sztuki czy przeżyciem estetycznym jako czynnikami obecnymi w procesie terapeutycznym jest w tym ujęciu zaniedbany.

W świetle tych uwag uznać można, że zarówno próba dokonania ustaleń teoretycznych, zmierzająca w kierunku doprecyzowania i zdefiniowania muzykoterapii jako praktyki i nauki, jak i rozważania dotyczące artystycznych wątków w muzykoterapii, są potrzebne. Taka konstatacja stała się inspiracją dla przygotowania wskazanej monografii. **Za jej cel główny przyjęto doprecyzowanie pola zainteresowań muzykoterapii, sformułowanie jej autorskiej definicji**

Uława - J

oraz wskazanie obszarów wspólnych i wzajemnie, potencjalnie się inspirujących, a obejmujących zagadnienia z zakresu muzykoterapii i refleksji nad sztuką.

Pierwsza część monografii zawiera charakterystykę współczesnych, najpopularniejszych modeli i podejść obecnych w muzykoterapii praktycznej. Charakterystyka ta obejmuje – obok ogólnego, zwięzłego opisu każdego z nich – zestawienia dokonane pod kątem wybranych wątków, istotnych zarówno z perspektywy terapeutycznej (jak, przykładowo, rola terapeuty czy mechanizm terapeutyczny) jak i artystycznej (rozumienie i traktowanie muzyki w procesie terapeutycznym, znaczenie aspektów estetycznych). Zawiera także przegląd dostępnych definicji. Po nich następują rozdziały wskazujące na odrębność muzykoterapii względem innych dyscyplin, takich jak edukacja muzyczna, psychologia muzyki, psychoterapia i inne sposoby oddziaływań terapeutycznych lub pseudoterapeutycznych, wykorzystujących dźwięk i muzykę, a często mylnie nazywanych muzykoterapią.

W części drugiej publikacji zaprezentowane zostały wybrane zagadnienia z obszaru teorii muzyki i estetyki, istotne i w pewnej mierze podejmowane także w rozważaniach muzykoterapeutycznych. Refleksji poddano problemy definiowania, określania kryteriów i granic sztuki i dzieła, piękna i estetyki, twórczości i ekspresji artystycznej, wreszcie przeżycia estetycznego a także zjawisk charakterystycznych dla muzyki nowej (takich jak muzyka eksperymentalna, *soundscape* i *ambient*, czy artyfikacja i estetyzacja). Obok rozważań natury ogólnej przedstawiono – w odniesieniu do opisanych w części pierwszej praktyk – bardziej szczegółowe zagadnienia łączące wymienione dyscypliny. Ukazano zjawiska ilustrujące interesującą korespondencję między muzykoterapią i wybranymi nurtami muzyki współczesnej.

Część ostatnia monografii ma charakter empiryczny i stanowi szczególną egzemplifikację scharakteryzowanej wcześniej problematyki. Zawiera analizy elementów procesu terapeutycznego, dokonane pod kątem ich muzycznej, terapeutycznej i estetycznej zawartości. Dokonuje się w niej swoista konfrontacja założeń teoretycznych z codziennym doświadczeniem praktycznym.

Całość opracowania staje się punktem wyjścia do sformułowania w zakończeniu monografii autorskiej definicji muzykoterapii. Takie ujęcie wydaje się uzasadnione zważywszy, że w przypadku muzykoterapii teoria budowana jest częściej równoległe z praktyką lub na podstawie doświadczeń praktycznych, niż informuje i determinuje działania kliniczne; innymi słowy – praktyka poprzedza teorię.

Przechodząc do omówienia szerszego tła powstania monografii, istotne wydaje się nakreślenie mojej perspektywy jako klinicysty, pracującego na co dzień z dziećmi i młodzieżą z zaburzeniami emocji i zachowania w instytucji pełniącej wobec nich opiekę zastępczą, gdyż perspektywa owa ma niewątpliwie wpływ na sposób nie tylko prowadzenia terapeutycznej praktyki, lecz także podejmowania analiz i interpretacji. Była ona także punktem wyjścia dla wyboru problematyki podjętej w monografii oraz wcześniejszych publikacjach.

Wykształcenie muzykoterapeutyczne jakie odebrałam realizowane było w duchu eklektycznym. Pojawiły się w nim podejścia różnego typu, między innymi behawioralne, psychodynamiczne i humanistyczne. W początkach pracy terapeutycznej posługiwałam się głównie oddziaływaniami osadzonymi w modelu behawioralnym. Doświadczenia praktyczne doprowadziły jednak do zrewidowania mojego poglądu i obecnie uważam się za muzykoterapeutkę pracującą w zdecydowanie humanistycznej perspektywie. Determinuje ona sposób budowania relacji z odbiorcą działań terapeutycznych oraz prowadzenia, czy raczej uczestniczenia w procesie terapeutycznym.

Humanistyczna perspektywa w muzykoterapii wyraża się przede wszystkim bezwarunkową akceptacją pacjentów, empatią uznawaną za podstawę wszelkich działań oraz odrzuceniem relacji hierarchicznej. Oznacza także zindywidualizowane podejście do drugiego człowieka oraz świadomość subiektywności doświadczeń. Taka postawa rzutuje przede wszystkim na praktykę muzykoterapeutyczną, jednocześnie jednak ma wpływ na kierunek rozważań teoretycznych. W odniesieniu do muzyki, podejście humanistyczne wiąże się z akceptowaniem wszelkich form muzykalności pacjenta i budowaniem atmosfery sprzyjającej naturalnemu rozwojowi wewnętrznego potencjału. Wiąże się także z docenieniem ekspresyjnych, twórczych potrzeb i przeżyć z nimi związanych, bez wartościowania proponowanego przez pacjentów materiału. We wskazanej monografii pojawiają się wobec tego odniesienia do różnych gatunków muzycznych, także – w części ostatniej – muzyki popularnej. Istotne jest wreszcie docenienie przeżyć i zjawisk o charakterze estetycznym, jako ważnych z punktu widzenia przebiegu terapii.

Jak już wspomniano, opisana postawa terapeutyczna przełożyła się także na zainteresowania teoretyczne i badawcze. Kolejnym wątkiem, determinującym wybór takiej a nie innej problematyki, było moje ogólne zainteresowanie niektórymi zjawiskami w muzyce. W centrum moich poszukiwań znalazły się zatem specyficznie przeżycia, doświadczenia i odczucia, jakie

Uława - J

towarzyszą procesowi terapeutycznemu zarówno po stronie terapeuty jak i klienta, ujęte jednak w kontekście sztuki, szczególnie nowej, i przeżyć z nią związanych. W rezultacie eksploracji obszarów muzykoterapii, jako hybrydy nauki i sztuki, oraz samej muzyki, ukazano interesujące, jak się zdaje, zależności i wątki rozwijające się równolegle w tych różnych obszarach, dotąd nie zgłębiane.

W wyniku takiej pracy udało się wskazać na zbieżności, przejawiające się powstawaniem podobnych koncepcji czy spostrzeżeń w obszarach, między którymi nie istniała przedtem żadna forma korespondencji. Udało się także ujawnić elementy potencjalnie inspirujące wzajemnie odmienne dyscypliny.

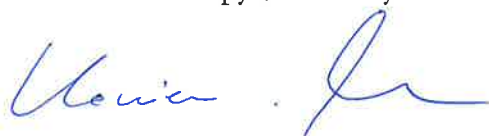
Praca łączy elementy teoretyczne z praktyką, dzięki czemu jej wyniki mogą okazać się także przydatne dla innych klinicystów. Jak wynika z moich wcześniejszych badań, muzykoterapeuci odczuwają istotność przeżyć estetycznych i obecności estetycznego wymiaru w działaniach terapeutycznych, czują się jednak niekompetentni i zagubieni w próbach nazywania i kategoryzowania doświadczanych zjawisk. Ani teoretyczna literatura przedmiotu, ani dostępne badania empiryczne nie dają wystarczającego materiału do świadomego – w tym aspekcie – realizowania procesu terapeutycznego. Monografia może zatem wypełnić tę lukę, z jednej strony proponując pewien porządek teoretyczny, z drugiej zaś – odnosząc kwestie teoretyczne do codziennej praktyki muzykoterapeutycznej.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo - badawczych (artystycznych).

Ze względu na dostępność wykazu prezentującego mój dorobek (w załączniku niniejszej dokumentacji) w ramach autoreferatu pozwolę sobie skoncentrować się przede wszystkim na osiągnięciach najnowszych i tych, które uważam za szczególnie istotne.

a) Relacje z innymi dyscyplinami

Wymieniana już interdyscyplinarność muzykoterapii stanowi dla mnie zagadnienie szczególnie interesujące. W związku z tym obszarom stanowiącym swoiste pogranicza muzykoterapii i innych dyscyplin poświęciłam szereg publikacji dostępnych w czasopismach o charakterze międzynarodowym. W recenzowanym piśmie *Nordic Journal of Music Therapy* (2018, nr 27,4; impact factor 1.296) ukazał się tekst napisany wspólnie z dr hab. Marcinem Trzęsiokiem, zatytułowany „Reflections on Art, Aesthetics, and Therapeutic Context in Music Therapy”, w którym

przewijają się wątki, poszerzone następnie i pogłębione w monografii, takie jak zjawiska artyfikacji i estetyzacji. Artykuł ten stanowi pokłosie dyskusji między prezentowaną przez mnie perspektywą muzykoterapeutyczną a punktem wyjścia ugruntowanym w estetyce i teorii muzyki. Nieco wcześniejszy artykuł – „Beauty in music therapy. Clinicians' perspectives” – opublikowany w ukraińskim piśmie *Aktualne pytania oświaty i wychowania* (2016, nr 2,8), skoncentrowany był z kolei na odbiorze wartości estetycznych w procesie terapeutycznym ze strony muzykoterapeutów – praktyków.

Wartości estetyczne wiążą się z problematyką istnienia i rozpoznawania ewentualnych treści semantycznych muzyki, również tych o charakterze emocjonalnym. W muzykoterapii zagadnienia ekspresji emocji i jej znaczenia są tyleż ważne, co niejednoznacznie określone. W literaturze przedmiotu nierzadko napotyka się stwierdzenia o ogólnikowym charakterze, mówiące o zdrowotnym wymiarze ekspresji oraz popularne, niepogłębione hasła nazywające muzykę „uniwersalnym językiem”. Co więcej, mnogość perspektyw i ujęć muzykoterapii tworzy chaos pojęciowy. Celem uporządkowania tego obszaru, znów stanowiącego pewien pomost między muzykoterapią a niektórymi nurtami psychoterapii i myśli estetycznej, podjęłam się redakcji monografii anglojęzycznej precyzującej rozumienie ekspresji emocjonalnej i jej ewentualnego znaczenia dla procesu terapeutycznego w różnych modelach pracy praktycznej. Monografia, zatytułowana *Music therapy and emotional expression: A kaleidoscope of perspectives* (2016, wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach) zawiera rozdziały napisane przez dziewięciu specjalistów (wliczając autorkę i dwoje innych muzykoterapeutów polskich), spośród których wielu uznaje się za światowe autorytety w ramach wybranych modeli terapeutycznych. Pozycja ta otrzymała wysoce pozytywną recenzję wydawniczą dr Barbary Wheeler, jednej z najwybitniejszych specjalistek w zakresie teorii i metodologii muzykoterapii. Pozwolę sobie wspomnieć, że odbierałam sygnały świadczące o tym, iż uznana została ona przez międzynarodowe środowisko za wartościowe źródło wiedzy.

Relacje pomiędzy muzykoterapią a bliską jej dyscypliną – psychologią muzyki – stały się podstawą do napisania artykułu „Psychologia muzyki i muzykoterapia – przedmiot, klasyfikacja, relacja”, który ukazał się w recenzowanym czasopiśmie punktowanym *Kultura i Edukacja* (2017, nr 1,115). Przedstawione w tekście rozważania miały charakter metodologiczny i stanowiły próbę ujęcia w klasyfikacji nauk tych dwóch, stosunkowo młodych dyscyplin.

Uława - J

Pozostając w obszarze integrowania i interdyscyplinarności, mając jednak tym razem na względzie praktykę kliniczną, zainteresowałam się możliwościami łączenia muzykoterapii z innymi formami terapii przez sztukę, zwłaszcza – dramoterapii. Po zrealizowaniu kilku przedsięwzięć w tym zakresie zostałam zaproszona do napisania rozdziału w międzynarodowej publikacji zatytułowanej *Collaborations within and between Dramatherapy and Music Therapy; Experiences, Challenges and Opportunities in Clinical and Training contexts*, pod redakcją Amelii Oldfield i Mandy Carr, która wydana będzie przez Jessica Kingsley Publishers i dostępna w sprzedaży od sierpnia 2018r. Rozdział mojego autorstwa koncentruje się wokół doświadczeń praktycznych i wskazuje na potencjał wynikający z połączenia obu form terapii w celu osiągnięcia lepszych rezultatów i głębszych zmian w odbiorcach.

b) Metodologia

Kolejnym obszarem stanowiącym istotny element moich zainteresowań naukowych jest specyfika metodologiczna muzykoterapii. Działania terapeutyczne z zastosowaniem muzyki stanowią swego rodzaju hybrydę elementów naukowych z artystycznymi. Wynika stąd komplikacja dotycząca metodologii – dostępne w naukach medycznych i społecznych rozwiązania nie do końca przystają do specyfiki terapii przez sztukę, a jednocześnie badania artystyczne nie są w stanie objąć tych aspektów terapii, które wykazywać powinny jej skuteczność w sposób możliwie rzetelny. Z problemem tym boryka się cała światowa społeczność muzykoterapii. Moją próbą włączenia się w obecny dyskurs było przygotowanie wraz z prof. dr hab. Katarzyną Krasoń kolejnej monografii, wydanej przez PWN (2016) - *Sztuka, terapia, poznanie: W stronę podejścia indywidualizującego w badaniach muzykoterapeutycznych*. Proponowane przez nas podejście współgra z humanistyczną perspektywą jaką przyjmuję w prowadzonej praktyce. Wydaje mi się, że na bieżącym etapie rozwoju dyscypliny docenienie subiektywnych, indywidualnych doświadczeń jednostek, może mieć szczególną wartość dla projektowania i ewaluowania procesu terapeutycznego zaplanowanego odpowiednio do potrzeb konkretnego odbiorcy.

Mój udział w debacie metodologicznej został, jak sądzę, dostrzeżony i doceniony; otrzymałam zaproszenia do opracowania recenzji jednej z najnowszych pozycji metodologicznych *An Introduction to Music Therapy Research* (2016, wydanie 3, Barcelona Publishers,) pod redakcją Barbary Wheeler oraz Kathleen Murphy. Recenzja ukaze się w najbliższym numerze dostępnego online rocznika *Music Therapy Today*.

c) Praktyka i skuteczność

Trzeci dział, będący w centrum moich naukowych poszukiwań, zorientowany jest bardziej praktycznie i wiąże się ze sprawdzaniem skuteczności i efektywności prowadzonych działań muzykoterapeutycznych. Przeprowadzonym przez mnie badaniem, które doczekało się międzynarodowego uznania był eksperyment porównujący skuteczność oddziaływań wykorzystujących wyłącznie muzykę, z muzyką i tekstem lub wyłącznie tekstem. Został on opisany w artykule "Music, Text, Music-and-Text and Psychophysiological Responses: A Randomized Controlled Trial", opublikowanym w *Arts in Psychotherapy*,= (2015, nr 42, impact factor 0,972).

Pozostałe projekty naukowe i naukowo-artystyczne determinuje przede wszystkim ukierunkowanie prowadzonej przeze mnie praktyki, w ramach której pracuję głównie z młodzieżą z zaburzeniami emocji i zachowania. To grupa wymagająca szczególnych form wsparcia, reagująca często negatywnie i odrzucająca wszelkie formy terapii, często nie odnajdująca się w działaniach bazujących na werbalizacji, ze względu na społeczną naturę zaburzeń – niechętna do współpracy. Okazuje się, że potencjał muzykoterapii jest tutaj nie do przecenienia. Młodzież uznaje muzykę za szczególnie ważny element budowania tożsamości, dzięki czemu jej diagnostyczny i terapeutyczny wymiar może przynieść wiele korzyści.

W odniesieniu do młodzieży za najistotniejsze moje prace uważam dwa artykuły opublikowane w czasopismach recenzowanych:

- przegląd zatytułowany „Preferencje muzyczne a właściwości psychiczne młodzieży w świetle wybranych badań empirycznych” – w piśmie *Chowanna*, (2014, nr 1) oraz

- sprawozdanie z eksperymentu – „Czynnik metrorytmiczny i melodyczny a zapamiętywanie informacji. Eksperymentalne badanie pilotażowe”, w piśmie *Forum Pedagogiczne* (2015, nr 1).

Współautorem ostatniego artykułu była Grażyna Dzwonowska.

Nieco wcześniej napisałam także teksty o bardziej ogólnym charakterze, pozostające jednak w zbliżonej tematyce. Były to rozdziały: „Autorytety młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym” (W: *Kto chce zapalać innych sam musi płonąć. O relacji mistrz-uczeń*. Wydawnictwo AM w Katowicach, 2014) a także „Muzykoterapia dzieci i młodzieży z zaburzeniami emocji i zachowania” (W: *Podstawy muzykoterapii*, red. K. Stachyra, wydawnictwo UMCS, 2013).

d) Inna działalność naukowa

Obecnie, jako koordynator ze strony Akademii Muzyczne im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, we współpracy ze Szpitalem Miejskim w Rudzie Śląskiej, przystępuję do realizacji międzynarodowego projektu badawczego, realizowanego przy udziale Instytutu Psychologii Uniwersytetu Gdańskiego oraz kierowanego przez zespół naukowców z Grieg Academy Music Therapy Research Center w Bergen (prowadzony przez dr. Christian Golda i dr Claire Ghetti), a dotyczącego możliwości zastosowania muzykoterapii na oddziałach intensywnej terapii noworodkowej.

Obok wymienionych w autoreferacie publikacji mam na swoim koncie szereg innych tekstów: artykułów w czasopismach i rozdziałów w monografiach (zob. dokumentacja dorobku).

e) Działalność kliniczno-artystyczna

Działalność muzykoterapeutyczna, którą prowadzę nieprzerwanie od 2009 r. jest dla mnie stałym źródłem inspiracji. Jako muzykoterapeutka jestem zatrudniona w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wyodrębnionych ze specjalnego ośrodka wychowawczego. Pracując z wychowankami instytucji staram się – obok realizacji indywidualnych celów dostosowanych do potrzeb konkretnych dzieci – budować w nich poczucie bezpieczeństwa, umiejętność zaufania i tworzenia relacji. Stosując techniki improwizacyjne, pisanie piosenek i wykonywanie istniejących utworów różnych gatunków próbuję poprawiać ich tolerancję na stres, obniżać frustrację i zachowania agresywne, poprawiać kontrolę impulsów i wzmacniać wybrane aspekty uwagi. W myśl założeń humanistycznych staram się pracować w duchu wzajemnej akceptacji, szacunku i wiary w możliwości rozwoju. Dzięki tym doświadczeniom oraz utrzymaniu stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w roku 2016 opracowałam zbiór piosenek służących realizacji terapeutycznych celów.

Jednym z elementów prowadzonych przez mnie działań jest przygotowywanie koncertów muzykoterapeutycznych, podczas których na scenie pojawiają się wykonawcy z różnych środowisk, z różnymi doświadczeniami i umiejętnościami, a których celem jest przeciwdziałanie marginalizacji osób narażonych na wykluczenie społeczne. Koncerty odbywają się dwa razy w każdym roku akademickim. Pracując z zastosowaniem wybranych technik twórczych, doprowadziłam także do realizacji nagrań autorskich piosenek młodzieży, powstałych w ramach procesu terapeutycznego, w formie płyty zatytułowanej *Życie*.

f) Działalność dydaktyczna

W Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego pełnię funkcję kierownika Zakładu Muzykoterapii. W ramach prowadzonych przez uczelnię kierunków i specjalności proponujemy studia w specjalności muzykoterapia na poziomie I i II st. oraz studia podyplomowe. Specjalność cieszy się dużym zainteresowaniem kandydatów. W ramach kierowania Zakładem pozyskałam do współpracy wybitnych specjalistów; wybrane przedmioty prowadzą między innymi dr Simon Procter z centrum muzykoterapii Nordoff-Robbins w Londynie, dr Barbara Wheeler czy Sarah Johnson (wykładowca uniwersytetu stanowego w Colorado). Zakład prowadzi szeroko zakrojoną współpracę międzynarodową, w ramach której studenci i pedagodzy odwiedzają systematycznie ośrodki muzykoterapeutyczne w Louisville (Kentucky, USA), Londynie i Nowym Jorku.

W ramach współpracy studenci muzykoterapii mają możliwość realizacji semestru studiów w School of Music University of Louisville, zaś studenci tamtejszej szkoły odbywają część swojej nauki w katowickiej uczelni, co pokazuje, że proponowany przez nas program jest atrakcyjny także w perspektywie amerykańskiej. Corocznie Akademię odwiedza grono wybitnych znawców muzykoterapii; naszymi gośćmi byli między innymi dr Petra Kern (była przewodnicząca Światowej Federacji Muzykoterapeutów, profesor School of Music, UofL), prof. Amelia Oldfield (Anglia Ruskin University, Cambridge), Rachel Verney (Nordoff-Robbins Center w Londynie), prof. Felicity Baker (University of Melbourne) a także przedstawiciele muzykoterapii polskiej: dr Elżbieta Galińska, dr hab. Krzysztof Stachyra, dr Maciej Kierył.

Zajęcia dydaktyczne, które prowadzę to: techniki muzykoterapeutyczne, muzykoterapia praktyczna, wybrane kierunki muzykoterapii, muzykoterapia w resocjalizacji. Jestem także superwizorem praktyk studenckich. Nawiązałam szeroko zakrojoną współpracę z placówkami różnego typu w regionie (domy pomocy społecznej, oddziały szpitalne, fundacje i stowarzyszenia), dzięki czemu studenci muzykoterapii mogą podnosić swoje kompetencje w pracy z różnymi grupami docelowymi. Prowadzę i recenzuję prace dyplomowe na obu poziomach studiów, jestem promotorem pomocniczym w przewodzie doktorskim.

Katowicki program studiów został doceniony na arenie międzynarodowej. W książce gromadzącej informacje o najlepszych propozycjach studiów muzykoterapii w Europie, zatytułowanej *Music Therapy Training Programmes in Europe: Theme and Variations* (red. T. Stegemann,

H. Schmidt, E. Fitzhum, T. Timmermann, 2016) katowicki program studiów został ujęty jako jedyny; zaproponowano mi przybliżenie go w ten sposób międzynarodowemu odbiorcy.

W ramach projektów o różnym charakterze brałam udział w międzynarodowym przedsięwzięciu o charakterze praktyczno-badawczym, skupionym wokół możliwości współpracy między nauczycielami i terapeutami, pod nazwą Learning in a New Key. W projekcie udział wzięli przedstawiciele Wielkiej Brytanii, Włoch, Portugalii i Polski, (dofinansowanie – grant ze środków programu Erasmus+ nr 2015-1-UK01-KA201-0135752).

Byłam także pełnomocnikiem rektora ds. Młodej Muzycznej Akademii – projektu umożliwiającego uczniom szkół muzycznych niższego szczebla naukę pod kierunkiem wykładowców akademickich.

g) Działalność organizacyjna i popularyzatorska

Obok pracy naukowej, praktycznej i dydaktycznej staram się przyczynić do rozwoju muzykoterapii w Polsce, promując dyscyplinę w kraju i zagranicą. Systematycznie biorę aktywny udział w konferencjach międzynarodowych prezentując swoje prace (World Congress of Music Therapy, Krems, 2014; European Congress of Music Therapy, Oslo, 2013) oraz doształcając się (konferencja Mozart&Science, Krems, 2017). Prowadzę także wykłady i warsztaty w ramach różnych przedsięwzięć realizowanych w kraju (wymieniając jedynie ostatnie - Lubelskie Dni Muzykoterapii, Lublin, 2018; International Conference on Music and Sounds, Warszawa, 2017, XIII Festiwal Nauki w Wyższej Szkole Biznesu w Dąbrowie Górniczej, 2017).

Jestem głównym organizatorem Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Muzyka – terapia – edukacja*, odbywającej się co dwa lata w katowickiej Akademii we współpracy z Zakładem Twórczości i Ekspresji Dziecka Wydziału Pedagogiki i Psychologii UŚ oraz Polskim Stowarzyszeniem Muzykoterapeutów. Konferencja gromadzi międzynarodową społeczność muzykoterapeutów i specjalistów dyscyplin pokrewnych, dając szansę na wymianę doświadczeń praktycznych i rezultatów badawczych oraz uaktualnienie stanu wiedzy.

Jestem inicjatorem i redaktorem naczelnym pierwszego i dotąd jedyne w kraju muzykoterapeutycznego czasopisma recenzowanego zatytułowanego *Polskie Pismo Muzykoterapeutyczne* (ISSN 2544-8455), ukazującego się systematycznie w otwartym dostępie jako rocznik od 2014 r. Pismo publikuje teksty o charakterze badawczym, przeglądowym

i praktycznym, przyczyniając się do rozpowszechnienia wiedzy a tym samym – poprawy prowadzonej praktyki i rozwoju dyscypliny.

Angażuję się aktywnie w działalność Polskiego Stowarzyszenia Muzykoterapeutów od chwili jego powstania (2012), będąc obecnie jego wiceprzewodniczącą. Głównym celem działalności Stowarzyszenia jest profesjonalizacja muzykoterapii w naszym kraju. Dla jego realizacji jako stowarzyszenie wdrożyliśmy system certyfikacji polskich muzykoterapeutów, umożliwiającą im otrzymanie uznawanego międzynarodowo tytułu MT-BC (music therapist – board certified). Jestem członkiem międzynarodowej Komisji Certyfikacyjnej (wraz z dr. hab. Krzysztofem Stachyrą i dr. Simonem Procterem).

Innym elementem pracy Stowarzyszenia jest organizacja profesjonalnych szkoleń i warsztatów podnoszących kompetencje praktyków muzykoterapii. W ramach działań tego rodzaju prowadziłam liczne warsztaty i szkolenia dla terapeutów i nauczycieli, a także zorganizowałam szereg spotkań warsztatowych ze specjalistami w zakresie improwizacji w muzykoterapii, neuromuzykoterapii oraz muzykoterapii dla dzieci przedwcześnie urodzonych.

W ramach prowadzonej działalności staram się integrować artystyczne i naukowe aspekty muzykoterapii, jednocześnie nie tracąc kontaktu z praktyką terapeutyczną. Uważam, że jedynie rzeczywisty, bezpośredni i systematyczny kontakt z pacjentami pozwala na konstruowanie propozycji teoretycznych i badawczych adekwatnych empirycznie i odpowiadających na realne potrzeby osób wymagających wsparcia. Intensywnie współpracując międzynarodowo i publikując w języku angielskim staram się przyczynić do rozwoju muzykoterapii w Polsce i jednocześnie zaznaczać jej wkład w ogólnoswiatowe trendy. Prowadząc prace naukowe, artystyczne, praktyczne, dydaktyczne, organizatorskie i popularyzatorskie mam na uwadze profesjonalizację zawodu oraz naukowe zakotwiczenie muzykoterapii we współpracy z innymi dziedzinami nauki i sztuki.

L. Clavice - Bouch